

Minnesota Department of Health တၢ်လူၤယုသ့ၣ်ညါထံၣ်ဘၣ်တၢ်ဆါ.

တၢ်လူၤယုသ့ၣ်ညါထံၣ်ဘၣ်တၢ်ဆါန့ၣ်မ့ၢ်မနုၤလဲၣ်.
ဖဲပုၤတၢ်ဂၤအိၣ်ဒီးထံၣ်ဘၣ်တၢ်ဆါလဲၣ်န့ၣ်တၢ်လၢအကါဒိၣ်န့ၣ်ဒ်
သးတၢ်ကယုထံၣ်န့ၣ်တၢ်ဆါရၤလီၤသးဆူပုၤဂၤအိၣ်န့ၣ်လီၤ.
ဖဲပုၤကွၢ်ထွဲကမျၢၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့မ့ၢ်ထံၣ်ဝဲလၢတၢ်ဆါရၤလီၤ
အသးလဲၣ်န့ၣ်ပကိးအိၣ်လၢတၢ်လူၤယုထံၣ်န့ၣ်တၢ်ဆါ(contact
investigation) န့ၣ်လီၤ.

ပုၤလၢအိၣ်ဒီးထံၣ်ဘၣ်တၢ်ဆါတၢ်န့ၣ်ကရၤလီၤအတၢ်ဆါဆူတၢ်
တသ့ၣ်ညါဘၣ်အိၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.ထံၣ်ဘၣ်တၢ်ဆါမ့ၢ်ရၤလီၤသး
ဆူပုၤဂၤအိၣ်န့ၣ်ကဘၣ်အိၣ်ကသံၣ်ဒ်သးအသုတဆိးက့အဂီၢ်န့ၣ်
လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢနဟ်ဖျါထီၣ်ဆူပုၤကွၢ်ထွဲကမျၢၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်
ချဲဖဲတၢ်လူၤယုထံၣ်န့ၣ်နထံၣ်ဘၣ်တၢ်ဆါအိၣ်လဲၣ်န့ၣ်တၢ်ကဟ်အိၣ်
ၤဒ်တၢ်ခူသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢနဟ်ဖျါထီၣ်အိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်
တၢ်ပဟ်အိၣ်ဒ်အမ့ၢ်နတၢ်ခူသ့ၣ်ဒ်သးပုၤဂၤအသုတသ့ၣ်ညါအိၣ်
န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မနုၤကဲထီၣ်သးဖဲတၢ်လူၤယုထံၣ်န့ၣ်ထံၣ်ဘၣ်လဲၣ်?
ပုၤကွၢ်ထွဲကမျၢၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချဲကသံၣ်ကွၢ်န့ၣ်လၢနစးထီၣ်ကူး
ဒီးဆိးက့အခါဖဲလဲၣ်န့ၣ်လီၤ.ကျဲးစးဆိကမိၣ်ကဒါက့ၤလၢအပူၤ
ကွၢ်ပုၤလၢအဘၣ်ထွဲဒီးန့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢအိၣ်ဖဲနဟ်ပုၤပုၤတမံၤန
သကိး,ပုၤလၢအမၤသကိးတၢ်ဒီးန့ၣ်နသကိးဖဲနအိၣ်ကွၢ်အခါဒီးပုၤ
ကွၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.ဆိကမိၣ်ကဒါက့ၤစ့ၢ်ကိးလၢအပူၤကွၢ်
ၣ်စ့ၢ်မ့ၢ်တမံၤစ့ၢ်လၢဖဲနစးထီၣ်ဆိးက့ဒီးကူးအခါန့ၣ်တက့ၢ်.တၢ်
န့ၣ်ဝဲအလီၢ်ခံပုၤကွၢ်ထွဲကမျၢၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချဲကဆါတဲၣ်ဝဲပုၤ
လၢကဘၣ်တၢ်မၤကွၢ်အိၣ်လၢထံၣ်ဘၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

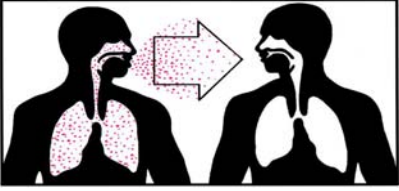
**နတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢနတဲဆူပုၤကွၢ်ထွဲကမျၢၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချဲ
န့ၣ်ကဟ်ဝဲဒ်အမ့ၢ်နတၢ်ခူသ့ၣ်အသးန့ၣ်လီၤ.** အဝဲတဖၣ်သ့ၣ်ညါ
ပုၤအဂၤဘၣ်.အဝဲကလဲၤသမံသမိးကွၢ်နဟ်ပုၤလၢကလဲၤန့ၣ်လီၤ
သ့အလီၢ်ဒီးတၢ်လီၢ်လၢနအိၣ်ဆိးတ့ၢ်လံတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

နမ့ၢ်အိၣ်ဒီးထံၣ်ဘၣ်ဘၣ်ဆၣ်အဝဲသ့ၣ်တဝဲပုၤဂၤဘၣ်,ကဟ်ဝဲဒ်
တၢ်ခူသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.ပုၤလၢအိၣ်ဒီးန့ၣ်ယံၣ်တ့ၢ်လံသ့ၣ်တဖၣ်ကဘၣ်
တၢ်မၤကွၢ်အိၣ်လၢညါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကဟ်ဒီးန့ၣ်တၢ်ဆါကတီၢ်လၢတၢ်လူၤယုထံၣ်န့ၣ်ထံၣ်ဘၣ်အံၤန့ၣ်
လီၤ.ပုၤကွၢ်ထွဲကမျၢၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချဲလိၣ်ဘၣ်ဝဲလၢပုၤကိးဂၤ
ကအိၣ်ဒီးတၢ်မၤကွၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လူၤယုသ့ၣ်ညါထံၣ်ဘၣ်တၢ်ဆါအံၤဘၣ်ပံးတၢ်ဆါကတီၢ်
စ့ၢ်ကိးလီၤပဒိၣ်ပုၤမၤတၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဂ့ၢ်ကျဲးစးဒ်သးပုၤကိးဂၤ
ကဘၣ်တၢ်မၤကွၢ်အိၣ်န့ၣ်လီၤပုၤဘၣ်မုၢ်ဘၣ်ဒါသ့ၣ်တဖၣ်ကသံ
ကွၢ်န့ၣ်အါန့ၣ်ဒ်တဘျီဝဲလၢဒ်တၢ်သံကွၢ်လီၤဆိတဖၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ
ဒ်သးအဝဲသ့ၣ်ကန့ၢ်ပုၤနတၢ်ဆါလိတံၣ်လိဆိးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ-ထီ
ဘိသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်ကဒါက့ၤတၢ်လၢနတဲဖျါထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်

ပဒီးန့ၢ်ထံၣ်ဘၣ်တၢ်ဆါသ့ၣ်လဲၣ်?
ပုၤတၢ်ဂၤဂၤဒီးန့ၢ်ဘၣ်ထံၣ်ဘၣ်သ့ၣ်လၢကလံၤကျိဖဲပုၤလၢအိၣ်ဒီး
ထံၣ်ဘၣ်တၢ်ကူးမ့ၢ်တမ့ၢ်ကဆဲအခါန့ၣ်လီၤ.ထံၣ်ဘၣ်အယၢ်သ့ၣ်
တဖၣ်အံၤရၤလီၤအသးသ့ၣ်လၢကလံၤကျိအယံၤလီၤ

နမ့ၢ်အိၣ်ဘူးဒီးပုၤလၢအိၣ်ဒီးတၢ်ဆါအံၤန့ၣ်နကဒီးန့ၢ်ဘၣ်ထံၣ်
ဘၣ်တၢ်ဆါခိဖျိလၢနသါန့ၣ်လီၤကလံၤဆူနပသိၣ်န့ၣ်လီၤ.
နဒီးန့ၢ်ဘၣ်ထံၣ်ဘၣ်တသ့ဖဲနဖိၣ်လိၣ်စု,တၢ်ကူတၢ်ကၤ,တၢ်အိၣ်
ဒီးတၢ်ပိးတၢ်လိသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

**ကသံၣ်အဂ့ၢ်လၢတၢ်ဘၣ်ဟ့ၣ်အိၣ်LTBIဒီးထံၣ်ဘၣ်
TBတၢ်ဆါ**

ထံၣ်ဘၣ်တၢ်ဘၣ်ကူဘၣ်ကိးဒီးထံၣ်ဘၣ်တၢ်ဆါအ တၢ်လီၤဆီလိၣ်သးန့ၣ်မနုၤလဲၣ်?

ဖဲထံၣ်ဘၣ်အယၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤဆူနမိၢ်ပုၤအပူၤန့ၣ်ကမံဝဲန့ၣ်
လီၤ.အခိပညိမ့ၢ်ဖဲနအိၣ်ဒီးထံၣ်ဘၣ်တၢ်ဘၣ်ကူဘၣ်ကိး(LTBI)
န့ၣ်လီၤ.ထံၣ်ဘၣ်အယၢ်လၢအမံသ့ၣ်တဖၣ်အံၤတမၤဘၣ်ဒိဘၣ်
ထံးနနီၢ်ကစၢ်ဒီးဒုးဆိးက့န့ၣ်ဘၣ်.တၢ်ဆါ(LTBI)အံၤကအိၣ်ဖဲန
မိၢ်ပုၤပုၤတဘျီန့ၣ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်မၤကွၢ်နဖံးဘၣ်ခိၣ်အစၢကတဲန့ၣ်
လၢနအိၣ်ဒီးထံၣ်ဘၣ်အယၢ်ဖဲနမိၢ်ပုၤပုၤလဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

နကအိၣ်ဒီးထံၣ်ဘၣ်တၢ်ဆါအံၤ(Active TB disease)
ဖဲထံၣ်ဘၣ်အယၢ်လၢအမံဖဲနမိၢ်ပုၤပုၤမံပၢထီၣ်ဒီးစးထီၣ်ဒိၣ်ထီၣ်
ဝဲကမၤဘၣ်ဒိနမိၢ်ပုၤန့ၣ်လီၤ.ပုၤလၢအိၣ်ဒီးတၢ်ဆါတကလုၢ်အံၤ
ကစးထီၣ်ဆိးက့န့ၣ်န့ၣ်လီၤ.ထံၣ်ဘၣ်အတၢ်ပနီၣ်ဒ်အမ့ၢ်
တၢ်ကူးလၢပတုၣ်တန့ၢ်,သယၢ်လီၤ,တအဲၣ်ဒီးအိၣ်တၢ်ကပၤထီၣ်
ဖဲမ့ၢ်န့ၣ်,တၢ်လီၤကိၢ်ဒီးသးနါပုၤဆါသ့ၣ်တဖၣ်ကအိၣ်ထီၣ်န့ၣ်န့ၣ်
လီၤ.ထံၣ်ဘၣ်မ့ၢ်အိၣ်လၢနပသိၣ်(Lungs)အပူၤန့ၣ်ကရၤလီၤသး
ဆူပုၤဂၤအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤလၢအိၣ်ဒီး(LTBI)အကျါ(၁၀)မျးကယၢ်န့ၣ်ကဒီးန့ၣ်
ဘၣ်ထံၣ်ဘၣ်တၢ်ဆါ(active TB disease)အံၤန့ၣ်လီၤ.
နမ့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ကိတၢ်ခဲလၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချဲအဂၤန့ၣ်တၢ်ဘၣ်
ယိၣ်လၢနဂီၢ်ကအိၣ်ဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်လူၤယုသ့ၣ်ညါထံၣ်ဘၣ်တၢ်ဆါ. – ကဘျဲးပၤ(၂)

ယမ့ၢ်အိၣ်ဒီးထံၣ်ဘၣ်တၢ်ဆါ(Active TB Disease)

န့ၣ်ယကဒီးသဒၤယသကိးဒီးယဟံၣ်ဖိယီဖိလဲၣ်?
တၢ်အကါဒိၣ်လၢနကြးမၤအီၤသ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲဒၣ်-

1. နကဘၣ်အိၣ်ကသံၣ်ဒ်တၢ်န့ၣ်လီၤနၤအသိးန့ၣ်လီၤဖဲနစးထီၣ်အိၣ်ကသံၣ်န့ၣ်နကသံၣ်သရၣ်ကမၤကွၢ်နၤဒ်သိးကသ့ၣ်ညါဝဲလၢကသံၣ်လၢနအိၣ်န့ၣ်မၤတၢ်ဆဲးအါလဲၣ်န့ၣ်လီၤ.ကသံၣ်လၢနအိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ကမၤသံထံၣ်ဘၣ်အယၢ်ဒီးကကြိဆၢဝဲဒ်သိးအသုတရၤလီၤသးဆူပုၤဂၤအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
2. ဒ်သိးနထံၣ်ဘၣ်အသုတရၤလီၤသးအဂီၢ်ဖဲနကူးအခါကးဘၢယၢ်နကိၣ်ပူၤဒီးစးခိ(tissue)ထီၣ်ဘိတက့ၢ်.
3. ပုၤလၢကွၢ်ထွဲကမ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ကတဲနၤတၢ်လၢနကြးမၤအါထီၣ်ဒ်သိးထံၣ်ဘၣ်အယၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အသုတရၤ
  - လီၤသးဆူပုၤဂၤအိၣ်န့ၣ်လီၤ.နကအိၣ်ယံၤဒီးကမ့ၢ်တၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲးတၢ်မၤလီၢ်ဒီးကွီန့ၣ်လီၤ.
  - နကဘၣ်ပၤပုၤတမံၤလၢအဟဲဖဲနဟံၣ်ဆူတၢ်လီၢ်လၢအယံၤဒီးဟံၣ်န့ၣ်လီၤ.
4. မၤစၢၤပုၤကွၢ်ထွဲကမ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဖဲအလူၤယုသ့ၣ်ညါနထံၣ်ဘၣ်တၢ်ဆါအခါန့ၣ်လီၤ.ပုၤလၢကွၢ်ထွဲနတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အဲၣ်ဒီးဝဲလၢနဟံၣ်ဖိယီဖိ.နသကိးသ့ၣ်တဖၣ်ကအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ကပူၤဖျဲးဒီးထံၣ်ဘၣ်တၢ်ဆါန့ၣ်လီၤ.

ပုၤလၢယသ့ၣ်ညါတနီၤအိၣ်ဒီးပသိၣ်ထံၣ်ဘၣ်တၢ်ဆါန့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢယကြၢသ့ၣ်ညါန့ၣ်မနုၤလဲၣ်.?

နမ့ၢ်အိၣ်ဘူးဘူးတၢ်တၢ်ဒီးပုၤလၢအိၣ်ဒီးထံၣ်ဘၣ်တၢ်ဆါတဂၤဂၤန့ၣ်နကသါန့ၣ်လီၤဘၣ်ထံၣ်ဘၣ်အယၢ်ဆူနမိၢ်ပုၤဂၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်မၤကွၢ်ထံၣ်ဘၣ်လၢတလိၣ်နဟ့ၣ်အပူၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

နတၢ်မၤကွၢ်အစၢမ့ၢ်(negative Normal)န့ၣ်ကတဲနၤလၢထံၣ်ဘၣ်အယၢ်အိၣ်ဖဲနမိၢ်ပုၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.ဒ်သိးကလီၢ်တၢ်အဂီၢ်စ့ၤန့ၣ်ဝဲလီၢ်ခဲနကဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်မၤကွၢ်အသိတဘျီန့ၣ်လီၤ.

နတၢ်မၤကွၢ်အစၢမ့ၢ်(positive)န့ၣ်ကတဲနၤလၢနအိၣ်ဒီးထံၣ်ဘၣ်အယၢ်ဖဲနမိၢ်ပုၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.နကဘၣ်လဲၤထံၣ်ကသံၣ်သရၣ်ဒီးအဝဲကဒိန့ၣ်နၤ(xray)ဖဲနသးနါပုၤဒ်သိးကသ့ၣ်ညါတၢ်ဆါအံၤဒ်လဲၣ်တကလုၣ်န့ၣ်လီၤ.နမ့ၢ်အိၣ်ဒီးထံၣ်ဘၣ်တၢ်ဘၣ်ကူဘၣ်ဂၢ်(LTBI)န့ၣ်နကဘၣ်အိၣ်ကသံၣ်ဒ်သိးကမၤသံထံၣ်ဘၣ်အယၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤသးစၢၤလၢအိၣ်ဒီး(HIV)တၢ်ဆါသ့ၣ်တဖၣ်အံၤမၤသးဒ်သိးဆိၣ်ထွဲစ့ၣ်ကိးထံၣ်ဘၣ်တၢ်ဆါအါန့ၣ်ပုၤအဂၤသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.ပုၤလၢအိၣ်ဒီး(HIV)တၢ်ဆါသ့ၣ်တဖၣ်အတၢ်မၤကွၢ်အစၢမ့ၢ်(Negative)ဘၣ်ဆၣ်ကဘၣ်အိၣ်ထံၣ်ဘၣ်ကသံၣ်န့ၣ်လီၤ-

နမ့ၢ်အိၣ်ဒီးထံၣ်ဘၣ်တၢ်ဘၣ်ကူး.တယၢ်လီၤ.ကပၤထီၣ်ဖဲမ့ၢ်နၤခိ.တအဲၣ်ဒီးအိၣ်တၢ်.လီၤကိၢ်.သးနါပုၤဆါန့ၣ်နကဘၣ်လဲထံၣ်လီၢ်သးဒီးကသံၣ်သရၣ်န့ၣ်လီၤ.

ယမ့ၢ်အိၣ်တၢ်လံၤဒီးတၢ်မၤကွၢ်အစၢ(positive)န့ၣ်ယကြးမၤမနုၤလဲၣ်?

နမ့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ကွဲးနီၢ်လၢနအိၣ်ဒီးတၢ်မၤကွၢ်အစၢ(positive)န့ၣ်တလိၣ်ပုၤမၤကွၢ်နၤလၢဘၣ်န့ၣ်လီၤနမ့ၢ်တအိၣ်ဒီးတၢ်ကွဲးနီၢ်န့ၣ်နကဘၣ်တၢ်မၤကွၢ်နၤန့ၣ်လီၤ.တၢ်မၤကွၢ်အံၤတမၤဘၣ်ဒိနၤဘၣ်

တၢ်လၢBCG ကသံၣ်ဒိသဒၤန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်?

(BCG)ဒီးသဒၤထံၣ်ဘၣ်တၢ်ဆါတန့ၢ်ထီၣ်ဘိဘၣ်.တမၤကဲထီၣ်စ့ၣ်ကိးတၢ်မၤကွၢ်အစၢ(positive)ထီၣ်ဘိဘၣ်န့ၣ်လီၤနမ့ၢ်ဆဲးဘၣ်တ့ၢ်လၢ(BCG)ဘၣ်ဆၣ်နကဘၣ်တၢ်မၤကွၢ်နၤစ့ၣ်ကိးန့ၣ်လီၤ.

Tuberculosis Prevention and Control Program
625 N Robert St.
St. Paul, MN 55164
651-201-5414
www.health.state.mn.us/tb